

SVENSK MUSIKTIDNING

N: 14.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Vasa 619.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 15 September 1898.

Expedition: Kungstensgatan 56.

Pris: Helår 5 kr. Lönummer 25 öre.
Annonser 20 öre pr petitrad.

18:e Årg.

Emil Hartmann.

En af de skandinaviska tonsättare, hvilka å den stora musikfesten under utställningen härstädes förra året gästade oss, har under denna sommar gått ur tiden, nämligen Emil Hartmann. Den danske komponisten, hvars verk äro föga kända hos oss, uppträdde, som vi minnas, på den första af musikfestens konserter och dirigerade kraftigt och lifligt sin ganska anslående uvertyr »Härmænderne». Emellertid fick man af hans landsmän höra att det stod klen till med den danske musikerns helse, och en af dem yttrade att »Hartmann den yngre är mera gubbe än hans nittiotvå-årige fader». Hans nervsystem var nedbrutet och d. 19 sistl. juli afled han i Köpenhamn.

Emil Hartmann föddes d. 21 febr. 1836 i Köpenhamn, son af den bekante tonsättaren prof. J. P. E. Hartmann. Han röjde tidigt musikaliska anlag och fick till lärare Ravnkilde och sedan Rée i pianospel under det han i musikteori och orgelspel undervisades af fadern. Han fick 1861 anställning som organist vid St. Johanneskyrkan och fölyttades 1871 såsom sådan till slottskyrkan. Emil Hartmann började tidigt komponera och uppnådde snart nog

en mindre vanlig kompositionsteknik. Han tillegnade sig den s. k. nordiska koloriten, som är en väsentlig beståndsdel i Gades och hans faders kompositioner. Hans lätta uttrycksförmåga och utvecklade formsinne jemte mer och mer vunnet herravälde öfver de orkestrala medlen gäfvö tillika åt hans instrumentalverk en universal prägel, så att han med dem gjort sig känd äfven i Tyskland, der han under sina

resor sjelf dirigerade dessa. Sin senaste konstresa i detta land företog han för ett par år sedan, då han 1896 fick sin nya enaktsopera »Runenzauber» uppförd å flera tyska scener. Näst Gade var också Emil Hartmann länge den i Tyskland mest bekante danske komponisten.

»När Emil Hartmanns namn nämnes», säger hans biograf i Illustr. Tidende, »kommer man alltid att tänka

på något ljust och lätt, på dansk sommar och dansk älskvärdhet; hans musik har den blå juli-himmeln, bokskogens friska grönska, kornfältens varmgula ton, och i detta milieu drager förbi oss riddare och fruor, bönder och bondjäntor — stiliserade och formade efter de schabloner romantiken i vår litteratur och på vår scen har fastslagit, men dekorativa och färgrika. Det är säkert ett sådant totalintryck den stora publiken fått af Emil Hartmann vid att höra honom — i Tivolis konsertsal, vid konsertpalatsets populära konserter — dirigera egna orkesterkompositioner, bland hvilka »Skandinavisk Folkmusik», »Nordiske Folkedanse» och »Dyveke»-Suiten» jemt kommo tillbaka. Det är på dessa arbeten Emil Hartmann vunnit sin popularitet, och det blir måhända de, som längst komma att lefvå efter hans död.»

Emil Hartmann framvisade ej i sina kompositioner någon utpreglad

Emil Hartmann.

originalitet. Han hemtade ofta sina inspirationer eller materialet från de gamla nordiska folkvisorna och folkdansarna och om han äro som orkester-tekniker är framstående och därför med sin formella förmåga kunnat blifva en komponist för de finaste konsertsalarne. föredrog han att spela sina arbeten för en 50-öres-publik och inkassera det lifliga bifall, som visade honom att hans toner verkligen fallit i god jord. »Han var hvarken som konstnär eller människa någon snobb», säger om honom samma Köpenhamns-biograf — »Han, som skref så behagligt för örat och undgick alla skarpa kanter och oslipade ytor i musiken, han kunde i dagliga lifvet säga de förfärligaste saker och begå de underligaste handlingar och tycktes — att döma af hans tal — vara en högröd socialist. Men man förlät honom gerna, ty han hade så många goda sidor och därför att man lätt ser igenom fingrarna med original.»

Kasta vi nu en blick på Em. Hartmanns verksamhet som tonsättare, så må vi börja med hans kompositioner för scenen och har då att nämna: »Fjeldstuen», 2 akter af Bournouvilles ballett (en akt komp. af Aug. Winding), redan komponerad 1859, sångstycket »En nat mellem Fjeldene» af Hostrup (1863), »Elverpigen», opera i tre akter af Overskou (1867) samt »Korsikanaren», opera i två akter (texten till Hérolds och Halévys »Ludovic» — 1873) samt den ofvannämnda »Runenzauber». Andra vokalverk äro: »Winter und Lenz», konsertstycke för kör och orkester op. 13 samt flerstämmiga sånger och flere häften romanser och sånger med pianoackompanjemang, deribland »Smaasange for Ungdommen», op. 20.

Instrumentalverk äro 4 Symfonier (op. 29, 34, 42, 49 deraf nr 4 i manuskr.); en Symfonisk dikt »Hakon Jarl» op. 40; Uvertyrer: »Hærmen-derne», (»Eine nordische »Heefahrt»), nordisk sorgespelsuvertyr; Ouverture pastorale op. 46, Schottische ouverture, op. 44; Ouverture zu Oper »Der Korsikaner» op. 9. (De tre senare i manuskr.); 4 orkestersoniter, för hvilka den som op. 30 utkomna »Skandinavisk Folkemusik» för piano ligger till grund; »Nordiske Folkedanse» (1 Scherzo, 2 Gamle Minder: Menuett, 3 Elverpigerne og Jægerne: scherzo, 4 Bryllupsmusik: Halling & Menuett, 5 Springdans; »En Carnavalsfest, balettdivertissement op. 32 (för stor och liten ork.); »Dyveke» (»Täubchen») op. 45 (suite för liten orkester: 1 flöjt, oboe, fagott, basun, 2 klarinetter, horn och trumpet samt stråkinstrument). Innehållet af denna suite är: a) Maifest, b) Narren, c) Bonddans, d) Dyveke dansar för konungen, e) Utan ro, f) Romans, g) Folkdans, h) Afsked. Andra orkesterverk äro: »Dans Suite» op. 39 (1 I gryningen: polka, 2 Första kärleken: vals, 3 För fulla segel: galopp)

samt »I Maaneskin», introduktion och vals;

Konserter: för violin (op. 19, G. m.), för violoncell (op. 26, D m.), för piano (op. 47, F m.);

För stråkinstrument: Andante ur C moll kvartetten op. 37; Berceuse för stråkinstrument och harpa;

Kammarmusik: Pianotrio op. 10; Andante & Allegro för violin o. piano, op. 12; Serenad, trio för klarinett (violin eller viola), violoncell och piano, op. 24; Stråkkvartett i C moll, op. 37; Serenad för 8 blåsinstrument (flöjt, oboe, 2 klarin., fag., horn) och bas, op. 43;

Pianostycken: »Fra Højlandene, nordiska tonbilder, op. 11; Arabesk og Caprice, op. 16; Sonate instructive et facile, op. 17; Ballscenen, Tänze und Arabesken, op. 23; Trois Mazurkas, op. 28; Fire Claverstykker, op. 34. Skandinavische Volksmusik (2 h.).

Emil Hartmanns ofvannämnda kompositioner äro utgifna dels af tyska förläggare, dels af Wilh. Hansen i Köpenhamn.

Algot Lange

och hans bok »Om sång»

Ofvannämnda bok har förut varit omtalad i denna tidning såsom utgifven här i Stockholm. Den utgör no 12 af »Populärvetenskapliga afhandlingar», utgifna af Alb. Bonnier. Vi skola nu kasta en blick på denna lilla bok, som efter Arlbergs Tonbildningslära är det märkligaste som angående sångkonsten framträd på vårt språk.

Angående författaren sjelf vilja vi erinra om att han är född d. 17 april 1850 i Kalmar, blef student i Uppsala 1869 och tog förberedande juridisk examen men egnade sig sedan åt sången och debuterade i Helsingfors vid d. v. svenska operan 1872 som Belamy i »Villsars dragoner» 1877 reste han till Paris att studera sångkonsten, engagerades 1878 vid Stockholms operan der han var anställd i fem år och har sedan tillhört Köpenhamns kgl. teater, till dess han för omkr. ett år sedan lemnade scenen. Han egnar sig nu der åt sångundervisning.

Innan vi kasta en granskande blick på hans ofvannämnda bok, vilja vi anföra inledningen, eller företalet, till densamma, hvilken här meddelas.

»Förrän jag ingår på själfva ämnet,» — säger författaren — anser jag det icke vara ur vägen, att jag något uppehåller mig vid mig själf och mina personliga erfarenheter, i synnerhet då dessa likna mången annan vokal sanningssökare och kunna tjäna till att belysa min nuvarande ståndpunkt.

Sedan jag i fem år vid Helsingfors svenska teater sjungit en del mycket

fordrande operapartier utan att hafva åtnjutit någon som helt sångundervisning, reste jag till Paris för att konstnärligt utbilda min röst. Vid ett besök hos mine Viardot Garcia fick jag anvisning på den enligt hennes mening bästa sångläraren i världens huvudstad.

Hur lycklig var jag ej att äntligen ha funnit den bästa läraren, som antagligen fanns att tillgå, sedan jag varit nödsakad att så länge som diletant begagna min röst! Törstande efter vokal visdom uppsökte jag denne man, som i tretti år hade varit Garcias ackompanjator och mest invigde förtroene.

Ett år sjöng jag hos honom. Hans honorar var 10 francs i timmen. Och detta var ändå hans »prix d'artiste». Det så kallade »prix d'idiot», som han brukade taga utaf damer af familj, var 20 francs.

»Il faut sourire» — »chantez ouvertement et fortément sur a clair» voro de grundprinciper, enligt hvilka jag samvetsgrant öfvade mig flera timmar om dagen.

Detta tillvägagående föreföll mig visserligen motbjudande, ty jag visste ju, att jag genom att sjunga på det sättet allaredan förut hade varit diletantiskt hjälplös och utsatt för ständigt återkommande halsindispositioner. Men jag var dock så naivt förtroendefull och kritiklös — liksom så många andra olyckliga nybörjare — att jag stannade hos samma lärare på grund af hans rykte och den rekommendation, han fått af den högsta musikaliska auktoriteten.

Hvarje timme väntade jag att få höra det förlösande ordet, den fasta principen, efter hvilken jag kunde öfva mig, nyckeln till sångkonstens hemlighet. Men förgäfvat.

Hvilka bittra tårar fälde jag ej på hemvägen efter en sådan sångtimme, då jag försökte samla och formulera, hvad min lärare hade sagt mig, och fann, att intet var att samla och att han under månader fodrat min vetgirighet med fraser! Huru förtviflad var jag ej då jag märkte, att under denna tanklösa uppramsning af arier och romanser, skalor och fioriturer, drillar och volubilitetsöfningar, hvartill min af naturen smidiga hals villigt lånade sig, min ton förblef densamma, ansträngd och osäker, nära som den var att drunkna i detta haf af noter.

Så debuterade jag och sjöng vid Stockholms opera i fem år. I huru stor okunnighet om den fysiska handlingen af rösten min parisiska lärare äro lämnat mig, hade jag dock af honom inhämtadt en viss smak, en oföskräckt och rent utvärtes jargon, som för en ytlig åhörare dolde min okunnighet och hjälpte mig fram så att jag, tack vare min naturliga begåfning, till och med ansågs vara en tämligen god sångare. Jag blef därpå

engagerad vid Köpenhamns kungl. teater och hade en viss succés bland annat som Don Juan.

Vid denna tid betraktade jag mig själf, jag erkänner det öppet, i rent vokalt afseende endast såsom en begåfvad dilettant, huru mycket man än i helig ovetenhet ordade om min sångkonst. Aldrig glömmar jag den ångest, med hvilken jag väntade några elevers ankomst, som mitt sångarrykte hade lockat till mig. Jag sökte i mitt minne hopleta några principliknande yttranden af min parisiske lärare, hvilka jag kunde begagna vid undervisningen. Af förnuftiga saker kunde jag blott minnas: »Il faut avoir le son au bout des lèvres» — »il faut appuyer le son». Mycket bra! Men det var just för att få veta medlet, huru jag skulle gå tillväga för att föra fram tonen på läpparne och för att få det där stödet, som jag hade rest till Paris.

Och därom hade han ej nämnt ett ord. Huru skulle jag förlika dessa sunda tankar med det absurda och så ofta upprepade: man måste småle och visa tänderna, i det man drager munvinklarna tillbaka, sjunger på ett ljusst a och fortissimo?

Lika omöjligt som att förena eld och vatten. Ty jag insåg ju tydligt, hurusom jag vid ett sådant förfarande tvang vissa muskler att liksom göra motstånd mot tonen och förhindra den att gå sin naturliga väg. Därvid skedde tonbildningen utan tillräcklig resonansbotten; denna inskränkte sig till halsen och ett ofullkomligt begagnande af hufvudets och bröstets material. Stämbanden och deras omgifningar, som öfverlastades med onödigt arbete, brutaliserades och försvagades härigenom. Följaktligen trakterade jag mina dåvarande elever med samma parisiska konst, som jag själf njutit. En blind ledande en blind.

Intelligenta och stämbegåfvade sångare och sångerskor kunna ofta sjunga ganska vackert med ungdomsfriska muskler och mer eller mindre i besittning af den naturliga, riktiga klangvägen i hufvudet. De göra det oftast omedvetet och utan att klart utreda för sig, huru deras natur arbetar vid tonbildningen. Sådana lyckans gullgossar gå till en världsbekant lärare och öka hans i förväg stora anseende. De göra därefter lycka med sin rika begåfning. Den okritiska publiken, som ej vet att skilja mellan goda röstmedel och god sång, sluter däraf till lärarens förträfflighet. Ett utmärkt material kan emellertid användas dåligt och ett dåligt material användas väl. I många sådana fall är det i själfva verket eleven som gör läraren och icke tvärtom. Dessa järnnaturer, som ofta det värsta våld icke biter på, lysa nu som solar; men hvem räknar väl de tåliga och tysta hekatomber, som hos samma lärare förblödt sitt hjärteblod och vända tillbaka med för-

störda röster och ödelagda framtidsutsikter? Eller de käcka men förbittrade invalider, hvilkas stämmor skrum-pit ihop i samma förhållande som deras pretentioner vuxit, och som dock trassla sig igenom några år af offentligt upp-trädande för att sluta, afundsjuka på alla som lyckas och oförsonliga mot hela världen!

Gamle Schram vid den danska operan hörde till den första lyckliga kategorien. Då han en gång af Foss interpellades angående Garcias berömda metod, svarade han: »Först visade han mig ett struphufvud, förvaradt i sprit, så lät han mig sjunga så starkt jag kunde på ett ljusst a, medan jag visade tänderna och gjorde crescendo i uppgående intervaller.» Gjorde det inte ondt?» invände Foss med rätta. »Förfärligt,» var Schrams karakteristiska svar, som tydligen fördömde metoden.

Ja — han blef dock här i Norden en af de bästa reklamerna för Garcia, ehuru han enligt min öfvertygelse vardt en så god sångare, icke därför att, men oakadt han sjungit för Garcia. Men publiken däremot dömde härvidlag lika ofelbart som när den i medicinen säger: post hoc, ergo propter hoc.

Nå väl, detta sångsätt vållade mig talrika katarrar. Då jag fruktade att icke kunna fullgöra teatertjänsten, begick jag den dårskapen att låta dessa behandlas med lapis och liknande medel, som icke en gång äga förtjänsten af att vara palliativer, så länge orsaken, den oriktiga tonbildningen, alltjämt är för handen. Här hade icke läkaren med sin lapis och sin jod, men en lärare i tonbildningen varit af nöden.

Önskan att undvika dessa »förkylningar» och att äntligen en gång förvärfa mig en fast princip vid utbildningen och bevarandet af min egen och andras röster samt icke minst det i mitt tycke stora obehaget att lefva på en lifslögn förmädde mig att utfråga bekanta sångare och sångerskor, som i Paris och Italien studerat för de mest ansedda lärare. Och se! De visste lika litet. De mest barocka föreställningar kunde därvid komma till orda med anspråk på att vara det allra finaste i sångkonsten, som till exempel en sångerskas påstående, att struphufvudet under sången skall drivas så högt upp som möjligt. En annan fräjdad sångerska försäkrade, att tonen skulle »tas» i nacken och liknande.

Nu misströstade jag om att finna sanningen i lefvande källor och genomplöjde all världens sångskolor, hvarelst jag som ett kuriosum kan anföra en »praktisk metod i italiensk sång», som titeln lyder, af maestro Vaccai. Nu tror man väl, att jag fann hvad jag sökte — nämligen praktiska vinklar om tonbildning. Nej, långt därifrån. Denna praktiska skola till exempel

innehåller endast några romanser utan någon som helst upplysning. Lika värtaligt undervisade också en bekant sånglärare i den så kallade konstnärsklassen vid ett utländskt institut, om hvilken jag af sannfärdiga elever har hört, att det icke så sällan kunde hända, att han bokstafigen under hela timmar icke öppnade munnen till ett ord — endast till gäspningar. När stundom någon af dessa blifvande konstnärer dristade sig att fråga: »Kan detta vara riktigt? Jag tycker det låter förfärligt,» fick hon det lugnande svaret: »Icke spekulera!»

Alla dessa sångskolor gäfvu mig det samma som mina lärare: fraser i stället för bröd. Kom jag till en viktig punkt och gladde mig öfver den efterlängtdade upplysningen, så smet alltid författaren behändigt undan. Och när något principliknande förekom, visade det sig gå stick i stäf emot min erfarenhet och mitt vokala samvete. De mest konstbesynnerliga registerindellningar, idéer som att »strupen skall tryckas djupt ned under sången» och liknande samt framför allt noter — noter fyllde de digra volymerna tillika med den gamla vanliga undervisningen i musikalisk smak. Men upplysning om huru jag på ett förnuftigt sätt skulle öfva min stämma för att utveckla dess möjligheter med hänsyn till styrka och skönhet, ock på mitt fysiska pund och bevara det frikt och kraftigt — därom stod intet att läsa.

Jag förlorade modet och fogade mig i mitt öde. Då sändes mig en vacker dag af författaren Siga Garso, bosatt i Bremen, en broschyr med titel: »Ein offenes Wort über Gesang». Jag blef slagen af tankarnas sanning i detta häfte, en sanning, som jag förgäfvets hade sökt i tjogtals lärda sångskolor. Här mötte mig för första gången uttrycket: den primära tonen, och talet om tonens »bågföring upp genom hufvudet». Jag skyndade att tillbringa en sommarferie under studier hos författaren.

Om det skall lyckas att draga sångkonsten upp ur det djupa förfall, hvaren sedan flera decennier råkat och för närvarande hvilar, och i sammanhang därmed rensa den rådande smaken med hänsyn till sångton, så är det dock enligt min åsigt Müller-Brunow vi till stor del hafva att tacka därför. Denne hittills förbisedde man verkade blygsamt och obemärkt i Leipzig, där han dog 1891 vid 37 års ålder efter ett tämligen glädjefattigt lif och utan att ha fått tillfälle att se någon skörd af det utsäde, han sådde i sitt arbete »Tonbildung oder Gesangunterricht». I denna icke synnerligen omfångsrika bok bygger han upp sitt system på den primära tonen och begagnar för ändamålet icke blott alla vokalerna utan äfven konsonanterna, hvilka senares stora och hittills icke uppmärk-

sammade betydelse för tonbildningen han för första gången här framhållit.

Min forna kamrat vid den danska operan, Tørsleff har inlagt ovissnelig förtjänst genom att från fullständig och orättvis glömska hafva räddat Müller-Brunow och riktat andra sanningssökande sångares och lärares uppmärksamhet på hans idéer. Hos honom och en annan framstående odlare af dem, den rikt begåfvade G. Armin i Leipzig, har jag senare studerat.

Då jag sålunda hade satt mig in i denna nya riktning inom sångundervisningen och då jag efter hand under några år såg principerna bekräftas genom den erfarenhet jag vann under det jag pröfvade dem på mig själf och andra, så afslöjades den rationella tonbildningens och den sköna sångens hemlighet alltmera för mig. Jag förvånades öfver att jag och tusen andra med mig kunnat gå förbi utan att taga den upp från vägen och tillgodogöra den.

Jag har vunnit en icke ringa tillfredsställelse, genomträngd som jag är af denna sanning; och då jag vet, att många, liksom jag har gjort, fortfarande stappla omkring i mörkret, har jag trott mig handla riktigt om jag åt allmänheten lämnade en kortfattad redogörelse för de nyaste framsteg, som gjorts på tonbildningslärans område.

—*—

Ur Jakob Ad. Häggs resebref.

(Forts)

I ett bref af d. 17 mars 1871 skriver han nedanstående:

»Som prof. Gade hvar gång han gifvit egen konsert (hvilket inträffar i regeln hvartannat år) alltid varit van att betrakta konsertdagen som en festdag och då erhållit presenter af sina vänner, ansåg jag det äfven för mig lämpligt att ge honom något som på samma gång kunde hafva intresse för honom utan att det fick något som hälst utseende af betalning för hans arbete med mig. Jag valde då ett album med kabinettsporträtter af de kompositörer vi bägge älska och beundra.

Då det måhända intresserar, följa här namnen på dessa: Seb. Bach, Häudel, Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven, Weber, Fr. Schubert, Mendelssohn och Rob. Schumann. Jag hade ock gärna velat hafva Cherubini, Boieldieu, Méhul m. fl., men de voro icke att få. — —

Hos Gade är allt sig likt. Man kallar mig för prof. och fru Gades »kjælegris». Gades klaga öfver att Melchior »förkjæle» mig och Melchior betala Gades med samma mynt. Med ett ord: Jag är afhållen och lycklig. Jag försäkrar Eder med handen på hjärtat, att all den vänlighet, med hvilken man kommit mig till mötes här, både gjort mig ödmjukare, dugligare

och ädlare än om man med kallt majestät hade satt sig i respekt. Nu deremot har mitt uppehåll i Danmark gifvit mig lifslust och lifskraft. Och både hälsan och studierna hafva naturligtvis godt derutaf.

Hvad den den förra beträffar, så är den, Gud ske lof! ganska god. En bror till Melchior, prof. Melchior (läkare) har noga undersökt mig och jag skall nu uppriktigt säga Eder hans mening.

Bröstat är icke angripet, utan mitt egentliga onda är nervosité. Hans råd är, att jag går mycket, hvarje morgon tager ett kallt störtbad och så äter något järn.

Fru Goldschmidts råd att jag skulle till Marstrand i sommar, fann han alldeles förträffligt, sägande: »jag kunde aldrig ordinerat något bättre». — — —

Den 16 febr. var det fru Melchior's födelsedag. Andersen (sagoförf.) skref en kantat, till hvilken jag komponerade musik, 3 nummer, 1) en chör med sopransolo i, 2) en duo för sopranner med piano och obligat violin och 3) en slutchör, begge chörerna naturligtvis med piano till. Den blef mycket omtyckt och Gade yttrade sig äfven godt om den.

I morgon skall jag spela några »Märchenbilder» med violin och klarinett af Robert Schumann i kammarmusikföreningen: Det är verkligen en mycket egendomlig och trolsk klang i dem. På samma gång utföres en violinkvintett af A. F. Lindblad. Jag hörde den på repetitionen och skall i nästa bref ge en utförligare beskrifning, sedan jag hört den flera gånger. För ögonblicket är intrycket icke alldeles oblandadt.

Hr Neupert, lärare i pianospelning vid konservatoriet härstädes, informerar mig i den moderna klavertekniken. —

Köpenhamn d. 7 maj 1871.

— — Från och med förra veckan spelar jag äfven violin 2 timmar i veckan. Min violinspelare och lärare heter Hyllested, är anställd vid kongl. kapellet och protegeras af Gade. Han gaf en konsert i förra veckan, då jag spelade noveletter för piano, violin och cello af Gade med Hyllested och Franz Neruda.

Deune sednare spelar utmärkt och har stort anseende härstädes.

För någon tid sedan förklarade Gade att »nu har De fått grepp i instrumentationen, nu kan De det och lägger hvarje stämman der den skall ligga». Med hvilken glädje jag hörde det, behöfver jag väl ej förklara.

Nu är således den viktigaste stötestenen undanröjd. Jag får dock fortfarande arbeta dermed för att få färdighet och säkerhet. Det säger sig sjelft, att i den fina konstnärliga instrumentationen får man arbeta och studera hela sitt lif. Men dock, att ha fast fot i det korrekta och skolmässiga är en god sak. — —

— — I visan är A. F. Lindblad stor, det vete Gud!

Ingen erkänner det varmare och villigare än jag. Men att det är en stor förlust för Sverige och för konsten att Lindblad af dåtidens dåliga musikförhållanden hindrades att genom studier och umgänge med *genombildade* konstnärer nå *mästerskapet* i konstens alla detaljer, det är, tyvärr! allt för saunt.

Det är därför en *ovilkorlig* pligt och nödvändighet att vi samla alla våra krafter, all vår uppmärksamhet och all vår energi på att få ett musikaliskt kultiveradt Sverige. Om man öfverser den musikaliska ställningen i Sverige för det närvarande, så är den allt annat än glädjande.

Den rääste okunnighet (på få undantag när) naturligtvis hand i hand med den mest bornerade egensinnighet! Konservatism kan man ej kalla det, emedan att konservera *något* vore att hafva *något*. Men just detta *något* fattas.

Att t. ex. Haydn, Mozart och Beethoven äro erkända och omtyckta bevisar ej det ringaste. Att de äro älskade af publiken är naturligtvis på grund af deras kolossala genialitet m. m. Men att de äro *riktigt* förstådda, och att deras erkännande är oberoende af auktoritetstro, deremot protesterar jag, ty om hrr misici, (det är om fackmännen jag talar, enär ansvaret drabbar dem) *verkligen* uppfattade *hvad* som är utmärkt och *hvarför* det är utmärkt, så skulle af samma grunder icke blott Mendelssohns, utan äfven Gades och Schumanns betydelse för tonkonstens utveckling, klart och tydligt uttalas, liksom förtjenster och brister både hos de äldre och de nyare kompositörerna skulle analyseras.

Hvad som behöfves är en *klar, skarp* och *fördomsfri* blick i det musikaliska urverket, liksom en för alla ädla och varma idéer öppen själ, så att man å ena sidan hvarken bär afvog sköld mot det gamla eller det nya eller af förkärlek för *någon* blundar för *något* samt att man å andra sidan ej går upp i handverket, utan alltid, som dansken säger, »har något till öfvers» för idealet. Men först och sist att det existerar ett musikaliskt *samvete* och att detta är *vaket*.

Nå, nu har jag riktigt docerat, men när man blir ifrig, är det icke så lätt att hålla upp. — —

Köpenhamn den 22 maj 1871.

— — I lördags hade jag den lyckligaste dag jag haft, så länge jag kan erinra mig. Gade förklarade mig namligen *färdig* både med komposition och instrumentation, på samma gång som han tydligt och varmt erkände min talang. Jag hade nämligen komponerat en sonat för piano å quatre mains i 4 satser: allegro, adagio, presto och finale (allegro vivace) och hade den med mig upp till honom.

Sedan han först läst igenom den samma, spelade vi den och då vi slutat, sade han, att »idéerna äro friska och goda och nu förklarar jag att ni är i besittning af formen». Derjämte tryckte han min hand och sade »tack min vän» samt rådde mig att skriva af den (sonaten) och skicka den till Jenny Lind.» — — —

Efter att d. 12 juli ha rest till Marstrand för sin helsas vårdande återkom Hägg till Köpenhamn i september och skriver då från skalden Andersens sommarhem »Rolighed» till »sin faderlige vän» ett bref af 9 sept. 1871, hvarur följande må anföras:

» — — Den 7:e var jag hos Gade, som mottog mig mycket hjärtligt och behöll mig till middagen. Han har varit vid Beethovensfesten i Bonn och blef der föremål för en storartad hyllning. Resan var för honom ett sannt triumftåg och på den stora festmiddag, der hans skål utbringades, erkände alla dervarande musici honom för sin mästare och ledare i arbetet för konstens ideala utveckling. Folk trängdes om honom för att få hans namnteckning o. s. v. Det är dubbelt glädjande under den närvarande Wagnerepidemien att fiona så kraftiga tecken på att det verkligen finnes sundt musikaliskt förnuft i Tyskland, att man kan anträda sin resa dit utan att riskera att endast och allenast falla i händerna på dåraktiga fantaster. Missförstå mig icke; jag är ej den, som småaktigt vill förneka det stora och betydande hos Wagner, men hela hans verksamhet är af alldeles för sväfvande och experimenterande beskaffenhet för att en människa med alla fem sinnen utan vidare eller ens någonsin kan af full och ärlig öfvertygelse i allo acceptera honom.

Hvad han förtjenar är ett omsorgsfullt och opartiskt skärskådande, men det vore en blodig orättvisa och en himmelskriande otacksamhet, om man, därför att han ibland är stor, dramatisk o. s. v., skulle förbise och ringakta de i sanning ädla, sköna och odödliga konstverk, som andra mycket större konstnärer gifvit oss.

Dock, nog derom för denna gång.

Gade vill att jag skall stanna här månaden ut och de första dagarna i oktober vara i Leipzig.

Resan till Tyskland företogs nu och nedanstående är utdrag ur ett bref från Leipzig af d. 18 dec. 1871.

»Förra torsdagen kom jag till Leipzig (d. 15 d:s). Oangenäm håla! Hvad beträffar mitt intryck från Berlin så är det — operan (som visst ej är god men har rik repertoar), Joachim och Sternska sångföreningen undantagna — dåligt och mycket dåligt.

Samma afton jag kom till Leipzig var Gewandhaus-konsert. Det var vackert men ej jembörligt med Gades konserter i Musikforeningen. Der kan man se hvad en äkta musikalisk personlighet förmår och betyder!

Cellosonaten hade jag den lycka att så ofta jag ville proba med deSwert*, hvarigenom den klingar helt annorlunda, än om jag, oefaren i cello utan praktisk probering hade skrivit densamma. Denna komposition har för mig varit ett högst intressant studium af cellons natur etc.

— — Här kan jag ej uthärda länge utan går väl nästa måndag till Dresdes för att få litet frisk luft. Här är för rysligt obehagligt. Dålig opera är här också.

Angående den komposition, som här följer och som jag önskar må bereda eder något af den glädje och tillfredsställelse som jag åsyftat, »blef den till» på följande sätt:

En vacker dag sade jag till Andersen: Kjære Etatsraad, har De icke i deres digte noget som jeg kunde komponere for ensemble? — »Nej, men vil De vente saa bekommer jeg maa skee en Idé og saa» — — och så bekom jag dikten samma middag den 23 juni.

Som ni ser slöt jag kompositionen på min födelsedag, — vare härmed ej sagdt, att den skall betraktas som en »myndighetsförklaring**». Sedan dess har jag låtit den ligga; redan i Marstrand tänkte jag sända Eder den samma, men så kom det så mycket emellan och sedan jag nu »piffat» opp den litet, sänder jag Eder den som en välmoment julgåfva. — —

Dresden den 9 jan. 1872.

— — I Leipzig var det förfärligt tråkigt, och just den tid jag kom dit var musikmarknaden flau. Jag hörde der en Gewandhauskonsert, 2 operor samt såg »Köpmannen från Venedig», äfvensom hörde 2 konserter för kammarmusik. Ärligt taladt, hade jag dervid icke många illusioner. Gades musikforeningskonserter i Köpenhamn smakar mig mycket bättre. Kammarmusikkonserterna voro goda, men håller icke något så öfverdrifvet. Operan var eländig. Skådespelet gick väl an, men »meget fett» var vet ej.

Då jag der vantrifdes i högsta grad och i tidningarna så, att Richard Wagners opera »Meistersinger» skulle gå i Berlin, så reste jag på några dagar dit (der jag har fritt tillträde till alla representationerna) och hörde två repetitioner samt sjelfva representationen, som var en af de mest glänsande jag någonsin sett eller hört.

Tänk Eder en af de största och praktfullaste operor i världen, fylld af människor, som efter hvarje akt, nästan hverje scen, voro i full klappningsparoxysm!

Som musik för sig kan jag ej smälta Meistersinger, ehuru der finnes flera

* Julius de Swert (Deswert), utmärkt violoncellvirtuos (f. 1843), anställd vid Berlinoperan. Red.

** Hägg blef samma dag, 27 juni, myndig; han fylde nämligen 21 år. Deraf anspejningen. Kompositionen heter »Studenten från Lund». Red.

ställen af stor skönhet, men deremot är texten och handlingen allt igenom frisk, kraftig och intressant.

Så otroligt det låter, var denna resa en besparing för min kassa, så dyrt var det för mig i Leipzig. En gement tråkig stad, full af kalkborgare och krämestruutar.

Deremot är Dresden något helt annat i alla afseenden.

Från Norman hade jag bref till Julius Rietz*, men har ej haft något vidare golt derutaf. Deremot ha som vanligt danskarna varit mig till otrolig glädje och nytta. Från H. C. Andersen hade jag bref till förre krigsministern i Köpenhamn, excellensen och genera'en Raaslöff samt fru majorskan von Serre, en mycket berömd protektrice af de sköna konsterna och intim väninna till Thorvaldsen och Andersen.

Då Raaslöff på sin fråga, om och hvad jag komponerat, sedan jag lämnade Köpenhamn (der jag en gång träffade honom hos Melchior) fick till svar »en cellosonat», så sade han: »kors, jag känner Grützmacher** och han skall en gång spela den hos mig».

Jag blef naturligtvis mycket glad, och i söndags var en riktigt finfin soaré hos honom, der jag bland andra artister äfven träffade en elev af Chopin, Jules Schulhoff, en tämligen farlig kompositör, dock ej utan talang, men deremot en utsökt klaverspelare, tidigare en af musiklejona i Paris.

Min sonat gjorde verkligen mycken lycka och, hvad som bättre var, intresserade Grützmacher så mycket, att han absolut ville spela den i »Tonkünstlerverein» som i går. Jag hade några betänkligheter för mina styfva fingrar men mina invändningar hjälpte ej, och i går afton kl. 8 gick min sonat af stapeln för »en partier af konstnärer». Det hvilade ett egendomligt solsken öfver hela aftonen. Jag tror bestämdt att min goda stjärna vakade öfver mig.

För det första var publikum mycket spändt på en elev af Gade. Och så fick både min ande och mina förb. fingrar vingar (jag tror aldrig jag har spelat så bra) och Grützmacher spelade härligare än en ängel. Efter hvarje sats kommo starka applåder och bravorop. Och sedan det var slut, kommo gamla musici och tackade mig för den njutning jag beredd dem. Sedan vi ätit litet kvällsvard måste jag spela några af mina klavérkompositioner och valde en suite (i andan och arbetet helt modern), som jag komponerat i Marstrand. Och äfven den väckte entusiastiskt bifall. Derefter måste jag ännu spela något och spelade några enkla svenska folkmelodier, som intresserade dem mycket.

När en riktigt pikant eller hjertlig vändning i melodien kom, så hoppade

* Rietz, dugtig komponist o. dirigent, f. 1812 i Berlin, död i Dresden 1877. Red.

** Friedr. Grützmacher (f. 1832) utmärkt violoncellist, komponist och lärare. Red.

de till på stolarna. Det var riktigt roligt.

Programmet för aftonen var följande:

I *Kreiseriana* von Rob. Schumann.

II Sonate för Pf. und Cello von Hägg.

III Violinqvartett (D dur) von Mozart.

Som jag väl i mitt förra bref skref, har jag komponerat den i Berlin.

Grützmaker vill emellertid, att jag skall låta trycka den. Det beror på Gade, till hvilken jag i morgon eller öfvermorgon sänder den. Bäst tror jag likväl det är att vänta litet.

I dag har jag fått biljett till en symfonikonsert af hofkapellet (som Ni vet det berömdaste i Tyskland) i morgon till Raaslöf's, der jag får husera efter behag, om torsdag på »Alceste» af Gluck, samt om fredag till fru von Serre.

Lördagen (d. 13) reser jag öfver Prag till Wien.

Här har jag komponerat 1:sta satsen på en violinqvartett och arbetar nu på schezon.

Med Henrik Ibsen har jag gjort bekantskap. Han var mycket intressant och vänlig.»

Härmed afslutas dessa utdrag, i ett och annat karakteristiska nog med afseende på den unge tonsättaren-författarens personlighet och verksamhet, tiden för brefvens tillkomst och de personer, med hvilka han kom i beröring med under sin studieresa.

Musikpressen.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn, har utgifvit:

För piano, två händer:

Glass, Louis: *An die Kinder*, Skizzen für pianoforte op. 24.

Christiansen, L.: *International Sports-Marsch*.

Marcel, Ch.: *Brise de soir*, Vals. Toledo, Spansk vals.

Af Carisch & Jänichen i Milano har utgifvits:

För piano, två händer:

Bossi, M. Enrico: *Six Morceaux*, op. 114. No: 1 Valse, 2 Gavotte, 3 Petite Polka, 4 Imprompu, 5 Canzone-Serenata. 6 Romance, à Mk. 1: 25.

På inhemskt förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Rubenius, Ludv.: *Sveriges National-Marsch*, H. M. Konung Oscar II under jubileumsåret 1897 underdån. tillagnad, op. 20. Pris 75 öre.

Bland dessa musikalier äro Skizzererna af Glass och Bossis »Morceaux» af mera betydelse. Den danske komponisten Glass hör till den nya skolan,

såsom man lärt känna af hans kamarmusik, en skola som ej låter sina idéer tyglas af några harmoniska skönhetslagar. Äfven dessa små skizzer visa exempel derpå. »An die Kinder» heter samlingen, men för barn äro de alltför osmältbara och pedagogiskt olämpliga i många stycken. Deremot kunna de för äldre ha samma intresse, som t. ex. Schumanns »Kinderscenen» eller Dues »Bric à brac». Häftet innehåller: Præludium, Spanske Danse I, II, Aftenstämming, »Trofäst» skal dandse, Den første Sorg, Den store Bastian, Sörgemarsch samt Matrosdans. Af dessa stycken äro Den første Sorg och Sörgemarsch störst anslående, äfvenså Brudvalsen med undantag af introduktionen, hvare en följd af staccaterade ass, es, f, c uppbares af ett liggande b i basen. I hvart och ett af de andra styckena förekomma några takter, hvilka i harmoniskt hänseende stöta äfven andra öron än barnaöron. Att söka träna dessa för nutidsmusikens disharmoniska tortyr anse vi vara ett pedagogiskt missgrepp. Man bör icke »förarga någon af dessa små».

Bossi — direktör för konservatoriet i Venedig — torde vara föga känd hos oss, om än opus'alet på hans här anmälda verk antyder stor produktivitet. Äfven utom hans hemland ha hans kompositioner blifvit allt mer och mer omtyckta — åtminstone efter hvad förläggaren uppgifver. Hans 6 Morceaux äro äfven rätt underhållande salongsstycken af melelsvår beskaffenhet. Polkans och Canzone-Serenatan torde i första rummet göra sig omtyckta, och dernäst Valsen samt Impromptu. Gavottens mellansats, »Musette», gör detta stycke mindre tilltalande. Styckena förtjena verkligen att uppmärksammas af våra pianister. Af de öfriga kompositionerna, som här anmäls, är Marcells vals rätt anslående. »Nationalmarschen» kommer, att döma efter titeln, något »post festum». Någon nationel prägel på densamma finna vi ej om icke i begynnelsetakterna, som kanske härstamma från en folkmelodi. Opustalet 20 hänvisar på en kompositionsverksamhet, som vi ej erinra oss ha förut varit bekant.

Från scenen och konsertsalen.

Vasa-teatern. Sept. 1—14. Messenger: *Flickorna Michu*.

Svenska teatern. Sept. 6—14. *Bröllopet på Ulfåsa*, skådespel i 4 akter af Frans Hedberg, musik af Aug. Söderman.

Vasateatern har med god framgång fortsatt uppförandet af Messagers operett och har i dagarne att bjuda på en ny sådan, hvarom nämnes å annat

ställe i detta nummer. Svenska teaterns återgifvande af det bekanta Hedberg'ska skådespelet med Södermans välkända musik ha vi ej fått tillfälle att taga notis om.

Från in- och utlandet.

Kungl. teatern. Invigningen af denna eger rum d. 19 sept. med ett program, som upptager: Invigningskantat med musik af Ivar Hallström, A. F. Lindblads opera »Fronörerna» i sammandrag samt två akter af Fr. Berwalds opera »Estrella di Soria». Lindblads »Fronörerna» uppfördes första gången d. 11 maj 1835 och sedan i början af 1836, men gick endast åtta gånger öfver scenen under denna tid. Operan upptogs åter d. 1 dec. 1860 »med tillägg af åtskilliga musiknummer (hvertill komponisten själf skrifvit orden) och med någon omarbetning af taltexten». Operan gick då till 22 okt 1861 nio gånger. — Fr. Berwalds »Estrella di Soria», stor romantisk opera i 4 akter med text af Prechtler, öfvers. af E. Wallmark, uppfördes första gången 9 april 1862 och upplefde till d. 28 samma månad fem representationer. (Allt enl. Dahlgrens Ant.)

Operans akustik afprovades i början af månaden med utförande af uvertyrerna till »Oberon» och »Lohengrin», dirigerade af hofkapellmästare Nordqvist och Henneberg. Provet utföll gynsamt, så vidt man kan dömma, då salongen var tom.

Direktionen har utfärdat inbjudning till teatercheferna vid hofteatrarna i Berlin, Wien, Dresden, München, Budapest, Karlsruhe, Schwerin, Wiesbaden och k. teatern i Köpenhamn samt Stadtteatrarna i Hamburg och Prag äfvensom till cheferna vid Kristiania och Helsingfors' teatrar att närvara vid teaterns invigning.

Omkring 5- å 600 biljetter till invigningsföreställningen reserveras för inbjudna och de öfriga 6- å 700 såldes å auktion d. 14 d:s i musikaliska akademien.

Vasateatern börjar med sin andra nyhet för säsongen d. 17 d:s, då för första gången uppföres »Operabalen», operett i 3 akter af V. Leon och H. v. Waldberg; musiken af Richard Heuberger. Komponisten är född i Graz 1850, blef 1878 dirigent för »Wiener Sngakademi» och är förnämligast känd som sångkomponist. För scenen är oss bekant en 3 akts-opera af honom, »Die Abentheuer einer Neujahrnacht» (efter Zschokkes liknämnda novell), uppförd i Leipzig i början af 1886. Musiken i denna berömdes såsom vacker. Alternanderande med denna nyhet gifves fortfarande »Flickorna Michu».

Arbetsinstitutets folkkonserter för säsongen började den 11 sept. Denna första konsert inleddes med Ouvertyren till Beethovens »Fidelio», utförd af frökn. Märtha Ohlson, H. Munthe, hrr O. Sandberg och B. Pettersson. Efter ett derpå följande helsningstal af dr Anton Nyström, institutets nitiske föreståndare, sjöng dir. O. Sandberg Schumanns ballad »Röda Hanna» och »Per Svinaherde». Till slutnummer hade valts n:o 4 af Herman Berens' (s:r) sällskapskvartetter, spelad af samma kvartett som utförde Ouvertyren. Konserten var fulltaligt besökt och bifallet synnerligen lifligt.

Operaturné i Skandinavien säges impresarion Carl Strakosch hålla på att förbereda. I densamma skulle medverka en mängd framstående artister från olika delar af Europa.

Fröken Märta Petrini kommer inom kort att afresa från Sverige för att till en början uppträda under en kortare sejour i Petersburg och derefter tillträda ett 3-årigt engagement i Stuttgart. Innan dess skall hon dock göra en afskedsturné genom Norrland.

Fru Anna Norrie kommer, enligt meddelande från Köpenhamn, att i början af oktober begynna ett längre gästspel å Dramatiska teatern i Stockholm. Fru Norrie spelar först i »Madame Sans-Gêne» samt vidare i »Richelieus första vapenbragd» och i »Zaza», Pierre Bertons nya drama, skrifvet för Gabrielle Réjane.

Fru Agathe Backer-Gröndahl kommer att besöka Stockholm och dervid gifva en konsert under instundande november månad, antagligen den 17:e, i Musikaliska akademien. Särdeles intressant blir konserten derigenom att uteslutande fru Agathe Backers egna kompositioner finnas på programmet. Fru Dagmar Möller skall vid konserten sjunga romanser. En turné före tages derefter, hvarvid fru Möller skall assistera.

Fru Agnes Janson-Fischer den i England bosatta svenska sångerskan har under sommaren konserterat vid västkusten och sedan besökt Stockholm. Möjligen kan man här få tillfälle att njuta af hennes sångkonst innan afresan härifrån.

Teater- och musik-klubben är namnet på en förening, som bildades härstädes söndagen den 11 d:s.

Klubbens ändamål är att höja intresset för skön konst, särskildt den dramatiska och musikaliska, samt att af den behållning, som möjligen kan uppstå genom de soaréer föreningen kommer att gifva, bispringa nödlidande.

Till ordförande valdes hr Pehr Ehne-mark. Öfriga styrelsemedlemmar äro:

skattmästare hr W. Ulgren, sekreterare hr G. Zacco, chef för den dramatiska afdelningen hr Holger Klingvall, chef för den musikaliska afdelningen fröken G. von Holten samt klubbmästare hr C. Blomqvist.

Ge'le. Lombergiska operasällskapet började här d. 2 sept. sina repetitioner.

Turnéen kommer att instundande säsong räkna följande solister: signor Mauré från Milano, tenor, hrr O. Lomberg och Åke Wallgren, barytonister, och R. Lundin, bas, samt fröknarna Mathilda Keyser och Magna Lykseth, sopraner, Hennig, mezzosopran, och fru Ester Wallgren, allt.

Som gäst vid turnéen har engagerats den bekante italienske bassångaren Ettore Gandolfi.

Förste kapellmästare är hr Paul Wolff från Westend-teatern i Berlin, andre kapellmästare hr E. Lowum, kornmästare hr Fridolf Lundberg, balettmästare och premiärdansör hr Helge Kihlberg.

Det fasta kapellet kommer att räkna 7 medlemmar. I de städer, der så låter sig göra, skall detsamma förstärkas.

De operor som under första tiden skola gifvas, blifva »Ernani», »Mignon», »Faust», »Cavalleria rusticana» och »Pajazzo».

Från våra grannländer.

Kristiania. Eldoradoteatern började sin säsong den sjösta juli med uppförande af operetten »Flagermusen». Repertoaren har sedan upptagit »En midsomnarnatt i Dalarne», samt »Konung för en dag», hvari hufvudrolerna utförts af frökn. Grönberg och Eklöf samt herrar Mandahl, Ullman, Salmson och Rundqvist. Sedan har i denna månad uppförts Offenbachs »Dunanans reiseeventyr», med fröken Grönberg som Pamela, hrr Wikström och Rundqvist som Dunanan far och son.

På Centralteatern har gifvits »Klocken der sank», eventyrsdrama i 5 akter af Gerh. Hauptmann med musik af Charles Kjerulf.

Edvard och Nina Grieg, som efter den lyckade musikfesten i Bergen företagit en tur i norska fjällen, väntas i oktober till Köpenhamn, der konstnärsparet för en längre tid ämnar slå sig ned. Nya sånger af Grieg med text ur Arne Garborgs »Haughussa», lära inom kort utkomma på W. Hansens förlag derstädes.

Fru Gina Oselio-Björnson, som under de senaste åren på grund af en halsåkomma icke vågat sjunga, lär nu vara fullt återställd och under vintern komma att uppträda i »Faust» på Kristiania teater.

Helsingfors. 1 aug. - 10 sept. Ett wiener-operettsällskap har i augusti

uppträdt på Brunnhusteatern, i det fria under vackert väder, annars i salongen. Spellistan har upptagit: »Nanon» af Génée, Dellingers »Don Cesar», »Modellen», Fr. v. Suppés sista operett, »Tre par skor», vådevill med musik af Millöcker, och vidare »Stackars Jonathan», »Bellevilles mö», »Gasparone», »Orfeus i underjorden», »Lustiga kriget», »Farinelli» och »Obersteiger».

Konserter ha gifvits af den finska sångerskan Aino Achté, som gjort sådan lycka på Parisoperan, d. 8, 10 och 13 sept. Å den första af de i universitetets sollenitetsal gifna konserterna biträdde sångerskan af en pianist Egmont Hartmuth från Petersburg som solist. Hr O. Merikanto medverkade å konserterna som ackompanjator. Den utmärkta sångartisten blef naturligtvis i hög grad firad.

Köpenhamn. 21 aug. - 12 sept. Kungl. teaterns säsong öppnades d. 2 sept, med Toffts opera »Vifandaka». Repertoaren har denna tid för öfrigt upptagit Kuhlaus »Elverhøj», »Hans Heiling», »Faust», lustspelet »Farinelli» samt balletterna »Coppelia», »La ventana» och »Conservatoriet eller et Avisfrieri».

Saint-Saëns' »Dejanire», den franske kompositörens nya opera, gick härom dagen öfver scenen i Béziers och hade under mästarens egen ledning stor framgång.

Mer än 10,000 personer bevisade föreställningen, som gafs i den öppna, nya sommar-teatern. Akustiken var förträfflig, och ej en ton af de utförande gick förlorad. Saint-Saëns musik skildras som hänförande vacker. Operan kommer efter detta prof att i vinter öfvergå till Opéra-comique i Paris.

Hvarjehanda.

Musikhistorisk samvetsgrannhet På en konsert i en engelsk provinsstad utfördes bl a. Gounods bekanta »Ave Maria» med ackompanjemang af Bachs första preludium ur »Wohltemperiertes Klavier». I konsertprogrammets »analytical notes» stod vid detta nummer följande »musikhistoriska» anmärkning: »Denna utsökta melodi är skriven af Seb. Bach och ackompanjemanget blef på begäran af den på sin dödsbädd liggande Bach anförtrodt åt Gounod!»

Musikalisk fanatism. Pancratius Crüger (f. 1546 i Finsterwalde) blef i Lübeck afsatt från sin rektorsplats och utstött ur församlingen, emedan han vågat påstå, att man i stället för att benämna tonerna i skalan ut, re, mi, fa, sol, l, si kunde lika väl beteckna dem med bokstäfverna a, b, c, d, e, f, g.

Richard Anderssons Musikskola.

Höstterminen börjar den 19 Sept. Anmälningdagar Torsdagen den 15 och Fredagen den 16 Sept. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och med d. 17 Sept.: Onsd. och Lörd. $\frac{1}{2}2$ — $\frac{1}{2}3$ e. m.

Brunnsgatan n:r 28, 2 tr. Stockholm.

Filialer finnas å Söder och Östermalm. (G. 68 591)

Stockholms Musik-Institut.

Brahegatan 7 B, öfver gården 1 tr. upp.

Höstterminen börjar den 15 Sept. och slutar den 15 Dec.

Undervisning meddelas uti *Pianospelning* och *Harmonilära*. Anmälningar mottagas från och med den 8 Sept. dagligen kl. $\frac{1}{2}2$ 1— $\frac{1}{2}3$. Efter den 15 Sept. mottagnings- och anmälningstider Måndagar och Torsdagar kl. $\frac{1}{2}2$ 1— $\frac{1}{2}2$.

För närmare redogörelser tillhandahålles prospekt.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Hedvig Svenssons Musikskola,

Döbelnsgatan 7, 3 tr.

Höstterminen börjar den 19 September.

Undervisningsämnen: *Piano*, *Ensemblespel*, *Harmonilära*.

Anmälningar mottagas kl. 2—5 och 5—6 e. m. 15, 16, 17 Sept. derefter Tisd. och Fred. kl. 2—3 e. m.

Prospekt tillhandahålles.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen
första
pris, in- och
utrikes.

Pianinos
och
Beqväma
af betalnings-
vilkor.

Talrika vitsord

från framstående musici och konstnärer, bl. a. från Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Torä Hvass samt Kongl. Musikaliska Akademien och Göteborgs mera framstående musici och musiklärarinnor.

Festmarsch

för piano af *Gustaf Hägg*.

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga å

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de *bästa* i Norden tillverkade. Priselönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö.

Pristäflan.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande inbjuder härmed svenska tonsättare till täflan om pris för flerstämmiga kompositioner för mansröster.

Kompositionerna skola vara skrifna till svensk text efter fritt val och utan ackompanjemang, förbehållande sig sällskapet ägande- och förlagsrätt till de arbeten, som blifva prisbelönade. Vid bedömandet af de insända kompositionerna tages hänsyn till sånghar melodi och lättflytande stämning samt kompositionernas lämplighet för vanligt röstomfång.

Täflingsprisen äro tre:

1:sta priset: 400 kronor, hvilket endast kan tilldelas en större körkomposition i en eller flere afdelningar:

2:a priset: 100 kronor, samt

3:e priset: 50 kronor, och äger styrelsen, på prisnämndens förslag, rätt att i stället för ett andra pris utdela ytterligare två tredje pris å 50 kronor hvardera.

Icke prisbelönad men lämplig komposition kan efter öfverenskommelse inköpas till kvartettsamlingen.

Såsom prisdomare fungera, enligt benäget åtagande, Herr Professorn m. m. *Ivar Hallström*, Herr Professorn m. m. *C. R. Nyblom* och Herr Regementsläkaren m. m. Med. Doktor *A. Kull*.

Kompositionerna skola före den 1 Decem-ber innevarande år insändas till Abr. Lundquists Hofmusikhandel, 8 Malmtorgsgatan, Stockholm, och skola kompositionerna vara försedda med tydligt skrifvet motto, deraf afskrift skall finnas å ett medföljande, försegladt kuvert, innehållande kompositörens namn och fullständiga adress. Rätt förbehålles att vid tillämnadt inköp bryta den till kompositionen hörande namnsedel.

Stockholm i Juli 1898.

D. N. *Styrelsen.*

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

De af våra prenumeranter,

hvilka vid Oktoberflyttningen byta om bostad, anmodas att så fort som möjligt dessförinnan meddela den nya adressen till

Svensk Musiktidnings Expedition.
Kungstensgatan 56.

Innehåll: Emil Hartmann † (med porträtt). — Algot Lange och hans bok »Om Sång». — Ur Jak. Ad. Häggs resebref (forts.). — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Hvarjehanda. — Annonser.